

## Svar på skriftligt spørgsmål SSS 201/2018 rd

### Svar på skriftligt spørgsmål om trakasserier, mobbning och osakligt bemötande

#### Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 201/2018 rd undertecknat av riksdagsledamot Veera Ruoho /saml:

*Vilka åtgärder vidtar regeringen för att trakasserier och annat osakligt bemötande, inberäknat mobbning, på arbetsplatser, i skolor, daghem och under fritiden kan minskas,*

*på vilket sätt säkerställer regeringen att människor får rättvisa och att lagens bokstav gällande arbetarskyddet inte är en i praktiken död bokstav i fråga om arbetsplatsmobbning, eftersom statistiken visar att endast få offer får rättvisa för sig själv och*

*i vilket läge är laginitiativet som riksdagsledamot Tiina Elovaara (bl) tillsammans med över 100 andra riksdagsledamöter undertecknade och i vilket man kräver att den som mobbar i skolan måste byta skola och inte den utsätts som det är nu?*

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Enligt Finlands grundlag (731/1999) har alla rätt till liv och till personlig frihet, integritet och trygghet. Sexuella trakasserier och osakligt bemötande strider mot den här grundläggande rättigheten och kan medföra många negativa följder särskilt för unga och barns utveckling. I regeringens propositioner till riksdagen våren 2018 som bereddes av undervisnings- och kulturministeriet beaktades skyddet av barn och unga mot våld, trakasserier och mobbning. I regeringens förslag till lag om småbarnspedagogik (RP 40/2018 rd) föreslogs att bestämmelsen om den småbarnspedagogiska miljön ska preciseras så att barnet skyddas mot mobbning, våld och andra trakasserier. Motsvarande bestämmelse föreslogs också i regeringens proposition till gymnasielag (RP 41/2018 rd) i vilken elevens rätt till en trygg studiemiljö preciseras.

Anordnaren av undervisning och utbildning är skyldig att skydda eleverna och studerande mot sexuella trakasserier och osakligt bemötande. Utbildningsstyrelsen publicerade våren 2018 en guide om förebyggande av sexuella trakasserier och ingripanden. Guiden är avsedd att användas som stöd i arbetet i den grundläggande utbildningen och i andra stadiets läroanstalter.

Regeringen behandlade sexuella strategier i sin strategisession i februari. Då beslutades det att statsrådets kansli samlar in åtgärder mot sexuella trakasserier från alla ministerier och även framtidsplanerna i anslutning till detta. Den här helheten bearbetas nu vidare under våren och sommaren. Regeringen informerar om frågan senare i år. Målet är att debatten om sexuella tra-

## Svar på skriftligt spørgsmål SSS 201/2018 rd

kasserier inte upphör utan att den fortsätter och leder till en bestående förändring i vårt samhälle.

I arbets- och näringsministeriets projekt Arbetsliv 2020 har det tagits fram en guide som innehåller information om sexuella trakasserier och åtgärder för att utrota dessa. Social- och hälsovårdsministeriets jämlikhetsbarometer 2017 producerar färsk information om sexuella trakasserier. Sexuella trakasserier hör till de våldsformer som Europeiska Rådets så kallade Istanbulkonvention omfattar, det vill säga att ärendet ska följas upp och nödvändiga åtgärder ska utvärderas. I genomförandeplanen för Istanbulkonventionen infördes att man bedömer vilka åtgärder som behövs när Jämställdhetsbarometerns resultat finns att tillgå. Jämställdhetsbarometern publiceras 15.6.2018.

I arbetarskyddslagen (738/2002) förbjuds sådana trakasserier som medför olägenheter eller fara för arbetstagarens hälsa. Trakasserier förebyggs och avvärjs i första hand på arbetsplatserna. Arbetsgivaren ska aktivt ge akt på om det förekommer trakasserier på arbetsplatsen och självant ingripa i trakasserier som förekommer. Det är hela arbetsgemenskapens, arbetsgivarens och arbetstagarnas gemensamma sak att förhindra trakasserier och annat osakligt bemötande.

Bestämmelserna om trakasserier är tämligen omfattande. I arbetarskyddslagen ingår bestämmelser både om arbetsgivarens skyldighet att vidta åtgärder om arbetstagarna i arbetet utsätts för trakasserier som äventyrar hälsan och om arbetstagarnas skyldigheter att undvika trakasserier som medför olägenheter eller fara för hälsan och som riktar sig mot andra arbetstagare. Arbetarskyddsmyndigheten har som uppgift att övervaka arbetsgivarnas verksamhet. Om det görs en bedömning om att arbetsgivaren inte har vidtagit de åtgärder som lagen kräver vid trakasserier efter att ha fått kännedom om dem, utreds arbetsgivaren om när han eller hon har fått kännedom om att misstänkta hälsoskadliga trakasserier äger rum, hur arbetsgivaren har utrett ärendet och vilket slutresultat arbetsgivaren har kommit fram till. I situationen används tillämpliga medel för myndighetsstyrning och vid behov anmäls ärendet till polisen.

Arbetarskyddsmyndigheten ger vägledning och rådgivning i sin nationella telefonrådgivning och via webbtjänsten. Under 2017 fick arbetarskyddsmyndigheten ca 1 500 samtal om trakasserier till sin telefonrådgivning. Rådgivningen har visat resultat eftersom tämligen få fall gick vidare till den egentliga tillsynsverksamheten. Social- och hälsovårdsministeriet publicerade tillsammans med arbetarskyddsmyndigheten 2016 anvisningar för arbetarskyddet om tillsynen av trakasserier och osaklig behandling.

I statens tillstånds- och tillsynsmyndighet (Luova) som inleder sin verksamhet 1.1.2020 kommer arbetarskyddstillsynen i fortsättningen att agera riksomfattande. Den riksomfattande behörigheten innebär en effektivare användning av resurserna och enhetlig verksamhet. Målet är att tillsynen över trakasserier och övrigt osakligt bemötande effektivteras ytterligare.

I lagstiftningsinitiativet (LA 81/2016 vp) föreslogs ett tillägg till 6 § i lagen om grundläggande utbildning. Kulturutskottet beslutade (SiVP 103/2017 vp) att avbryta behandlingen av lagstiftningsförslaget och skickade lagförslaget och utlåtandena som hade hämtats in till undervis-

## Svar på skriftligt spørgsmål SSS 201/2018 rd

nings- och kulturministeriet. Kulturutskottet förutsatte att förslagen som ingår i laginitiativet behandlas i den av ministeriet tillsatta arbetsgruppen mot mobbning.

Undervisnings- och kulturministeriet tillsatte 24.11.2016 en arbetsgrupp för att dryfta förebyggande av mobbning och främjande av skolornas och läroinrättningarnas arbetsro. Arbetsgruppens uppgift omfattade småbarnspedagogiken, förskole- och den grundläggande utbildningen samt utbildningen på andra stadiet. Arbetsgruppen granskade lagstiftningsförslaget (LA 81/2016 vp) och gav sitt utvecklingsförslag gällande förebyggande av mobbning och främjande av skolors och läroinrättningars arbetsro till undervisnings- och kulturministeriet 16.3.2018. Undervisnings- och kulturministeriet ger riksdagens kulturutskott under vårsessionen 2018 en utredning (RP 66/2013 rd) om lagstiftningens bedömning av användningen av pedagogiska och disciplinära metoder samt behörigheterna i anslutning till att ta bort och kontrollera samt om utarbetandet av disciplinära planer som föreslås i lagen om grundläggande utbildning (628/1998), gymnasielagen (629/1998) och lagen om yrkesutbildning (531/2017). Samtidigt överlåter ministeriet arbetsgruppens anmärkningar om lagstiftningsförslaget (LA 81/2016 vp) till utskottet.

Svaret på det skriftliga spørsmålet har utarbetats i samarbete med undervisnings- och kulturministeriet i fråga om ärenden som hör till ministeriets förvaltningsområde.

Helsingfors 8.6.2018

Social- och hälsovårdsminister Pirkko Mattila